

1. KYSYMYKSIÄ ESITYKSESTÄ KOKONAISUUDESSAAN

Esityksellä pyritään modernisoimaan tekijänoikeutta ja saattamaan se paremmin vastaamaan digitaalisen ajan vaatimuksia. Onko esitys kokonaisuudessaan oikeasuuntainen?

LYHDYN KANTA: Ei

Tarkemmat perustelut:

Selvyyden vuoksi toteamme, että Lyhty ottaa omassa lausunnossaan kantaa HE-luonnoksen ehdotettuun 6 a lukuun sekä ehdotettuihin 14, 23 ja 64 b §:iin. Lyhdyn jäsenjärjestöillä on näiden ohella kantoja myös muihin kohtiin, joita ne kommentoivat omassa lausunnoissaan.

Tahdomme julkituoda yleisen kritiikkimme luonnoksen sisältämästä DSM-direktiivin 17 artiklan implementointiesityksestä. Pykäläkohtaiset huomiomme sisältyvät kohtaan 10.

Artiklan 17 implementoinnilla tulisi saattaa voimaan se osa direktiivistä, joka puuttuu ns. arvokuiluongelmaan (eng. value gap). Arvokuiluksi kutsutaan sitä, että YouTuben tyyppiset verkkosisällönjakopalvelut voivat halutessaan levittää verkossa sisältöä sopimatta ja maksamatta mitään sisällön tekijöille ja tuottajille.

Arvokuiluongelma on syntynyt, kun verkkosisällönjakopalvelut ovat voineet väittää, että vuoden 2001 sähkökauppadirektiivissä passiivisten aineiston säilytyspalvelujen suojaksi luotu ”safe harbour” -vastuunrajoitus koskisi myös aktiivisesti toimivia julkaisupalveluja. Verkkosisällönjakopalvelut ovat siten voineet mennä piiloon kuluttajan selän taakse siirtämällä sopimusteksteillään tekijänoikeudellisen vastuun palvelun käyttäjille eli sisältöä palveluun lataaville tavallisille ihmisille.

Euroopan unionin lainsäätävä puuttui ongelmaan säätämällä DSM-direktiivin artiklan 17. Se määrää, että tällaiset alustapalvelut – verkkosisällönjakopalvelut – ovat itse vastuussa siitä aineistosta, jota niissä julkaistaan. Ideana on, että tämä vastuu kannustaa palvelut hoitamaan tarvittavat tekijänoikeusluvut kuntoon, mikä on sekä palvelussa sisältöä julkaisevan kuluttajan että julkaistun sisällön tekijöiden yhteinen etu.

Direktiivin 17 artikla on asiassa selväsanainen. Sen 1 kohdan mukaan ”[J]äsenvaltioiden on säädettävä, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoaja suorittaa tässä direktiivissä tarkoitetun yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen, kun se antaa yleisölle pääsyn käyttäjiensä palveluun lataamiin tekijänoikeudella suojattuihin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon.

Verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajan on sen vuoksi saatava lupa direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilta oikeudenhaltijoilta, esimerkiksi tekemällä lisensointisopimus, jotta se voi välittää teokset tai muun suojatun aineiston yleisölle tai saattaa ne yleisön saataviin.”

DSM-direktiivin mukaan Suomen tulee määrittää, että artiklassa tarkoitettu verkkosisällönjakopalvelu suorittaa itse aineiston yleisölle välittämisen tai saataville saattamisen. Tämä tekijänoikeuslain vakiintunut määritelmä tuo niille suoraan täyden vastuun julkaisusta ja edellyttää luvan hankkimista.

Lausuntokierroksella oleva esitys on tältä osin direktiivin vastainen. Esitys laiminlyö sen säätämisen, että verkkosisällönjakopalvelu suorittaa yleisölle välittämisen tai saataville saattamisen. Tästä laiminlyönnistä seuraa, että implementointiesitys lähtee virheelliseen suuntaan eikä vastaa direktiiviä, ei toteuta sen tavoitteita ja tekisi Suomesta täysin omanlaisensa lainsäädännön saarekkeen EU-alueella.

Luonnos sivuuttaa direktiivin 17 artiklan sisäisen systematiikan ja EU-lainsäätäjän huolellisesti muotoileman rakenteellisen tasapainon. Tämä laiminlyönti ja luonnokseen sisältyvät direktiivin vastaiset ratkaisut johtaisivat tosiasiaassa siihen, että luovien alojen omaisuudensuoja ja mahdollisuus lisensoida aineistot direktiivin tavoitteena olevilla tasapainoisilla markkinoilla vesitetään verkkosisällönjakopalveluiden eduksi.

Direktiivi on pantava voimaan Suomessakin niin kuin se on tarkoitettu. HE-luonnoksen huolellisen analyysin jälkeen ja verrattuumme ehdotettuja pykäläiä direktiivin 17 artiklaan ja sen vaatimuksiin johtopäätöksemme on, että lakiehdotuksen 6 a luku on valmisteltava kokonaan uudelleen ja siihen sisältyvät pykälät, mukaan lukien ehdotettu 23 §, kirjoitettava uudelleen.

3. KYSYMYKSIÄ TEOSTEN KÄYTÖSTÄ OPETUSTOIMINNASSA JA TIETEELISESSÄ TUTKIMUKSESSA (TekL 14, 18, 19 a, 21, 50 c, 64 c §, DSM-direktiivin 5 artikla)

Esityksessä ehdotetaan, että teoksia saisi käyttää opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa nykyistä vapaammin. Tavoitteena on, että säännökset kattaisivat oppilaitosten digitaalisen ajan tarpeita ja käytäntöjä. Mikä on kantanne ehdotettuihin ratkaisuihin?

a. Teosten käyttäminen opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14 §:n 1 ja 4 momentti)

LYHDYN KANTA: Vastustamme

Tarkemmat perustelut:

Teoksista saa nykyisin valmistaa kappaleita opetuskäyttöön ja tieteelliseen tutkimukseen sopimuslisenssillä. OKM esittää, että siitä luovutaan ja tilalle tulee täysi oikeudenrajoitus, jonka kompensoimiseksi valtio maksaisi korvausta 19 a §:n mukaan (nykyinen lainauskorvauspykälä). Muutos koskee rajatusti myös koulutusmarkkinoille suunnattuja teoksia.

Koska asia jo tällä hetkellä hoituu sopimuslisenssin avulla, muutos ei paranna teosten saatavuutta opetuskäytössä, mutta tekee merkittävän heikennyksen tekijänoikeussuojaan. Korvauksesta sopimisen sijaan valtio jatkossa määräisi korvauksen budjettikäsittelyssään.

Tämä on merkittävä ja perusteeton puuttuminen perustuslain turvaamaan oikeudenhaltijoiden omaisuuden suojaan. Teokset ovat nykyiselläänkin saatavissa sopimuslisenssijärjestelmän kautta opetuskäyttöön.

7. KYSYMYKSIÄ TELEVISIO- JA RADIOLÄHETYSTEN LÄHETTÄMISESTÄ JA EDELLEEN LÄHETTÄMISESTÄ (TekL 25 f, 25 h ja 64 b §, verkkolähetysdirektiivi)

7.1. Alkuperäinen lähetystoiminta

Pykälään ehdotetaan muutoksia, joiden tavoitteena on selkeyttää nykyisiä, varsin vaikeaselkoisina pidettyjä säännöksiä. Lisäksi ehdotuksella pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiiviä siten, että 25 f §:ssä alkuperäiseen lähetystoimintaan rinnastettaisiin lähettäjäyritysten verkko-oheispalvelut (esim. YLE Areena) ja 64 b §:ään tehtävällä muutoksella varmistettaisiin, että alkuperäiseen lähetystoimintaan hankitut oikeudet kattavat myös radiolähetysten sekä television uutis- ja ajankohtaisohjelmien lähettämisen EU:n alueella, ellei toisin ole sovittu. Verkkolähetysdirektiivin 8 artiklan säännökset, jotka koskevat oikeuksien hankkimista silloin, kun lähettäjäyritys ei oman toimintansa puitteissa itse lainkaan lähetä lähetystä, vaan sen tekee

jakelijayritys, ehdotetaan sisällytettäväksi alkuperäistä lähetystoimintaa koskevaan 25 f §:ään. Direktiivi mahdollistaa sen, että tällaisissa tapauksissa voidaan nojautua samankaltaiseen lisensiointimalliin kuin edelleenlähetysten yhteydessä. Valmistelussa on arvioitu, että Suomessa ei esiinny direktiivin 8 artiklassa tarkoitettuja tilanteita, eikä siten ole pidetty tarpeellisena käyttää hyväksi direktiivin tarjoamaa mahdollisuutta, että tarvittavia oikeuksia voitaisiin hankkia pakollista kollektiivista hallinnointia koskevan sääntelyn perusteella yhteishallinnointiorganisaatiolta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

LYHDYN KANTA: Vastustamme

Tarkemmat perustelut:

Alkuperämaaperiaatteen osalta direktiivi vaatii, että osaan lähettäjäyritysten verkossa toimivien oheispalvelujen sisällöistä (esim. tv-yhtiön omat demand-palvelut kuten Yle Areena, mtv.fi/Katsomo ja Nelosen Ruutu.fi) aletaan soveltaa ns. alkuperämaaperiaatetta. Sen mukaan niiden verkon kautta leviävään sisältöön sovelletaan sen maan lainsäädäntöä, mihin ne ovat sijoittautuneet siitä riippumatta, missä kyseistä palvelua käytetään.

Ehdotettu 64 b § laajentaisi tämän periaatteen koskemaan myös tv- ja radiolähetyksiä eli perinteistä broadcastingia: ”Maantieteelliset rajat ylittävän radio- ja televisio-ohjelman saattamisen yleisön saatavilla katsotaan tapahtuvan yksinomaan siinä Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, johon lähettäjäyritys on sijoittautunut, kun kyseessä on a) radio-ohjelma tai b) televisio-ohjelma ...” (tiettyjä rajoituksia seuraava).

Vastustamme esitystä. Alkuperämaaperiaatetta ei tule laajentaa enempää kuin direktiivi edellyttää. Emme näe perustelluksi, että Suomen alueelle voisi laillisesti suunnata ulkomailta sellaisia radio- ja tv-lähetyksiä, joihin ei tarvitse soveltaa Suomen lainsäädäntöä.

10. KYSYMYKSIÄ VERKKOSISÄLLÖNJAKOPALVELUIDEN VASTUUSTA KÄYTTÄJIEN PALVELUUN TALLENTAMISTA SISÄLLÖISTÄ (TekL 6 a luku, DSM-direktiivin 17 artikla)

10.1. Onko ratkaisussa riittävästi huomioitu eri perusoikeuksien välistä tasapainoa?

Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajien vastuusta säädettäisiin tekijänoikeuslain uudessa 6 a luvussa. Sen mukaan verkkosisällönjakopalvelun tarjoaja olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, joka aiheutuu siitä, että sisällön tuottaja (direktiivissä käytetään ilmaisua ”käyttäjät”) on tallentanut palveluun aineistoa, joka loukkaa tekijänoikeutta. Palvelun tarjoaja ei kuitenkaan olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, jos palvelun tarjoaja on ryhtynyt asianmukaisesti ja oikeasuhteisesti toimenpiteisiin luvan hankkimiseksi tekijältä tai estänyt tekijän tai tämän puolesta toimivan pyynnöstä pääsyn tekijänoikeutta loukkaavaan aineistoon. Direktiivin mukaisilla säännöksillä vahvistetaan tekijänoikeuden toimeenpanoa verkkosisällönjakopalveluissa ja tekijän mahdollisuutta määrätä teoksestaan. Direktiivin vaatimusten mukaisesti säädettäisiin siitä, miten tulisi välttää sitä, että estetään pääsy tekijänoikeutta loukkaamattomaan aineistoon, sekä keinoista, joilla direktiivin vaatimusten mukaisesti parannetaan sisällön tuottajien oikeusturvaa. Direktiivin sääntely on hyvin perusoikeusherkkää ja direktiivin toimeenpanossa on otettava huomioon tekijöiden omistusoikeus, palvelun tarjoajien elinkeinovapaus ja sisällön tuottajien sananvapaus. Direktiivin toimeenpanossa on pyrittävä perusoikeusmyönteiseen ja eri perusoikeuksien välistä tasapainoa huomioivaan täytäntöönpanoon. Onko tässä tavoitteessa onnistuttu yleisellä tasolla? Ellei, millä perusteella katsotte, että ehdotettu sääntely on perusoikeuksien vastainen? Kyllä / Ei/ Emme osaa sanoa

Tässä voitte perustella tarkemmin. Perustelkaa mielellään viittaamalla siihen perustuslakivaliokunnan, EU-tuomioistuimen tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisuun, johon tukeudutte. Kertokaa myös, miten esitystä tulee mielestänne korjata, ja perustelkaa muutosehdotukset perusoikeuksien toteutumisen kannalta.

LYHDYN KANTA: Ei

Tarkemmat perustelut:

Keskeiset havainnot:

- Direktiivi pyrkii toteuttamaan palvelun tarjoajan, palveluun sisältöä tuottavan käyttäjän ja oikeudenhaltijoiden perusoikeuksien tasapainon. Esityksessä sensijaan sisällön tuottajan sananvapauden suojaamista ylikorostetaan periaatetasolla tavalla, joka ei perustu direktiivin vaatimuksiin eikä vastaa direktiivissä vahvistettua eri perusoikeuksien välistä tasapainoa
- Operatiivisella pykälätasolla sisällön tuottajan oikeuksien ylikorostaminen ilmenee esimerkiksi erittäin korkeina kynnyksinä pääsyn estämistä koskevissa tilanteissa
- Tekijän omaisuudensuojan luonnehditaan vahvistuvan merkittävästi ehdotetun sääntelyn tuloksena, vaikka kyse on digitaalisessa verkkoympäristössä heikentyneen omaisuudensuojan korjaamisesta niin, että tekijän omaisuus nauttii tosiasiallista suojaa verkossa
- Tekijän oikeuksien rajoittamisen edellytykset asettavaa kolmen kohdan testiä ei ole sovellettu esimerkiksi ehdotetun 23 §:n 2 momentin osalta eikä testiin liittyvää tietoyhteiskuntadirektiivin lausumaa tekijänoikeuden rajoitusten soveltamisalan rajoittamisesta digitaalisessa toimintaympäristössä ole huomioitu
- Tekijän omaisuudensuojan rajoittamista sisällön tuottajan sananvapauden hyväksi ei ole riittävästi arvioitu perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten kautta

Tasapaino on asetettu direktiivissä

Direktiivin säätämisen perusteena on ollut verkkosisällönjakopalveluiden oikeudelliseen asemaan liittyvä epävarmuus ja siitä johtuva tekijöiden heikko neuvotteluasema suhteessa tällaisiin teosten hyödyntäjiin. Tämä sääntelyn lähtökohta on ilmaistu johdantokappaleessa 61: ”Tämä epävarmuus vaikuttaa oikeudenhaltijoiden mahdollisuuksiin määrittää, käytetäänkö heidän teoksiaan ja muuta suojattua aineistoaan ja millä edellytyksillä käyttö tapahtuu, sekä heidän mahdollisuuksiinsa saada tällaisesta käytöstä asianmukainen korvaus.” Direktiivin ensisijaisena tarkoituksena on parantaa tekijöiden asemaa suhteessa verkkosisällönjakopalveluihin, mikä johdantokappaleessa 61 todetaan: ”Sen vuoksi on tärkeää edistää lisensointimarkkinoiden kehittymistä oikeudenhaltijoiden ja verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien välillä. Näiden lisensointisopimusten olisi oltava oikeudenmukaisia ja säilytettävä kohtuullinen tasapaino molempien osapuolten kannalta. Oikeudenhaltijoiden olisi saatava asianmukainen korvaus teostensa tai muun suojatun aineistonsa käytöstä.”

Perusoikeuksien välisen tasapainon vaatimus perustellaan johdantokappaleessa 70: ”Käyttäjien olisi sallittava ladata palveluun ja asettaa saataviin sisältöä, jonka käyttäjät ovat luoneet lainausta, arvostelua, selostusta, karikatyyriä, parodiaa tai pastissia koskevia erityistarkoituksia varten. Tämä on erityisen tärkeää, jotta voidaan löytää tasapaino Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä ’perusoikeuskirja’, määrättyjen perusoikeuksien, erityisesti sananvapaus ja taiteen vapaus, ja omistusoikeuden, mukaan lukien teollis- ja tekijänoikeudet, välillä.”

Direktiivissä on siis säädetty velvoitteet, jotka toteuttamalla perusoikeuksien välinen tasapaino saavutetaan, mukaan lukien käyttäjien sananvapauden toteutumisen varmistavat keinot. HE-

luonnoksessa tämä tasapaino on haastettu ja otettu uudelleen arvioitavaksi. Luonnokseen sisältyvässä perusoikeudellisessa arvioinnissa erityisen huomioon kohteeksi on nostettu juuri käyttäjien (sisällön tuottajien) sananvapauteen liittyvät kysymykset. Luonnoksessa on tehty direktiiviin perustamattomia linjauksia, jotka yhtäältä korostavat sisällön tuottajien asemaa (esim. s. 48: ”Ehdotettu sääntely johtaa nykytilanteeseen verrattuna siihen, että sisällön tuottajien oikeusturva paranee.”) ja toisaalta yliarvioivat tekijöiden aseman muuttumista sääntelyn seurauksena (esim. s. 135: ”Perusoikeuksien välisen tasapainon saavuttamiseksi on tällöin luotava takeet sille, ettei tekijänoikeuden haltijalle annettu valta-asema johda sisällön tuottajien sananvapauden kaventumiseen perusteetta.”). Direktiivi ei anna tukea tällaisille linjauksille eikä käsityksemme mukaan edes salli direktiivissä vakiinnetun tasapainoasetelman horjuttamista tai painottamista uudelleen.

Tekijän omaisuudensuoja korjataan oikealle tasolle

Toisaalta tekijöiden – joiden aseman parantaminen on ollut sääntelyn perimmäinen tarkoitus – omaisuudensuojaa on luonnoksessa käsitelty vain lyhyesti ja sananvapauden näkökulmasta (s. 127): ”Mahdollisuus estää pääsy, myös ennakkoon, aineistoon, joka loukkaa tekijän tekijänoikeutta, parantaa merkittävästi tekijän omaisuuden suojaa. Tekijä, tai tämän toimesta toimiva, käyttää samalla merkittävää valtaa suhteessa niihin henkilöihin (sisällön tuottajiin), jotka pyrkivät tallentamaan aineistoja palveluun tavoitteena saattaa ne yleisön saataviin. Kyseistä relaatiota, erityisesti sisällön tuottajien asemaa, on luontevinta arvioida sananvapauden näkökulmasta ja huomioiden kysymykset julkisen vallan käytöstä ja oikeusturvasta.”

Kyseistä relaatiota olisi kuitenkin luontevinta omaisuudensuojaa käsiteltäessä arvioida nimenomaan tekijöiden omaisuudensuojan näkökulmasta. Säättäminen tekijän määräämisoikeuksien tehokkaammasta toimeenpanosta – ei määräämisoikeuksien lisäämisestä tai laajentamisesta – ei ole omaisuudensuojan merkittävä parannus. Sillä korjataan tekijän omaisuudensuojan heikkoa toteutumista verkkosisällönjakopalveluiden liiketoimintamallissa, mikä on direktiivin 17 artiklan säätämisen alkuperäinen lähtökohta. Tekijän määräämisoikeuksien suhde henkilöihin (sisällön tuottajiin) verkkosisällönjakopalvelun käyttäjinä, mukaan lukien heidän oikeusturvansa takeet, on puolestaan järjestetty direktiivin 17 artiklassa.

Tekijänoikeuden rajoitusten tulee täyttää kolmen kohdan testi

Luonnoksen mukaan (s. 124) ”[T]ekijänoikeuslain 2 luvussa säädettyjen tekijänoikeuden rajoitusten taustalla on tyypillisesti toinen perusoikeus, ja tekijänoikeuden rajoituksilla haetaan tasapainoa eri perusoikeuksien toteutumisen kannalta”. Verkkosisällönjakopalveluiden toiminnan sääntelyyn liittyen luonnoksessa esitetään uuden, teoksen satunnaista ja osittaista sisällyttämistä toiseen teokseen koskevan tekijänoikeuden rajoituksen säätämistä lain 23 §:n 2 momenttiin. Direktiivi ei tällaista rajoitusta edellytä, eikä varsinkaan soveltamisalaltaan yleisenä, kuten luonnoksessa esitetään.

Omaisuuden suojan yhteydessä viitataan tekijänoikeuden rajoituksiin sovellettavaan ns. kolmen kohdan testiin, joka sisältyy tietoyhteiskuntadirektiivin 5 artiklan 5 kohtaan, mutta sitä ei ole tosiasiasa sovellettu. Testi merkitsee, että artiklan mukaisia poikkeuksia ja rajoituksia sovelletaan vain (1) tiettyissä erityistapauksissa, jotka (2) eivät ole ristiriidassa teoksen tai muun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä (3) kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja. Nämä kriteerit ovat erillisiä ja kumulatiivisia, toisin sanoen niiden kaikkien on täytyttävä, jotta tekijänoikeuden rajoittaminen olisi mahdollista ja hyväksyttävää.

Ehdotettuun 23 §:n 2 momenttiin nähden kolmen kohdan testin mukaista arviointia ei ole tehty, vaikka säännöksen avoimesta muotoilusta johtuen sen soveltaminen erityisesti digitaalisessa verkko-ympäristössä voi johtaa arvaamattomiin lopputuloksiin. Erityisesti tämä koskee ehdotetun 55 c §:n mukaista arviointia siitä, onko teoksen käyttö sallittua lain, kuten tekijänoikeuden rajoituksen, nojalla. Luonnoksessa ei myöskään arvioida ehdotettua sääntelyä suhteessa tietoyhteiskuntadirektiivin johdantokappaleessa 44 tehtyihin digitaalista toimintaympäristöä koskeviin rajoittaviin linjauksiin: ”Jäsenvaltioiden säätäessä näistä poikkeuksista tai rajoituksista olisi erityisesti otettava huomioon lisääntynyt taloudellinen vaikutus, joka tällaisilla poikkeuksilla tai rajoituksilla voi olla uudessa sähköisessä ympäristössä. Tämän vuoksi tiettyjen poikkeusten tai rajoitusten soveltamisalan on ehkä oltava entistäkin rajoitetumpi silloin, kun kyse on tekijänoikeudella suojattujen teosten tai muun aineiston tietyistä uusista käyttötavoista.”

Perusoikeuksen yleisiä rajoitusedellytyksiä on sovellettava tekijän omaisuudensuojaan

Tekijän omaisuudensuojan niukasta käsittelystä johtuen riittävää punnintaa tekijöiden omaisuudensuojan ja käyttäjien sananvapauden välillä ei ole luonnoksessa tehty. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti tarkastellut perusoikeuksien rajoittamisen edellytyksiä seuraavien kriteerien valossa: (1) lailla säätämisen vaatimus, (2) täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimus, (3) rajoitusperusteen hyväksyttävyyden vaatimus, (4) ydinalueen koskemattomuuden vaatimus, (5) suhteellisuusvaatimus, (6) oikeusturvavaatimus, ja (7) ihmisoikeusvelvoitteiden noudattamisen vaatimus (ks. esim. Viljanen: Perusoikeuksien rajoitusedellytykset (2001), s. 37–38). Näiden edellytysten toteutumista onkin luonnoksessa arvioitu suhteessa verkkosisällönjakopalvelun elinkeinovapautteen ja erityisesti suhteessa sisällön tuottajan sananvapautteen.

Sen sijaan luonnoksessa ei ole tarkemmin arvioitu sitä, onko sisällön tuottajan sananvapauden turvaamiseksi ehdotettu tekijän määräämisoikeuksia eli hänen omaisuudensuojaansa rajoittava sääntely hyväksyttävää perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten valossa. Päinvastoin luonnoksessa on katsottu, että ”[K]yseistä relaatiota [tekijän ja sisällön tuottajan välillä], erityisesti sisällön tuottajien asemaa, on luontevinta arvioida sananvapauden näkökulmasta”. Tarkempaa analyysia etenkin rajoitusperusteen hyväksyttävyydestä, omaisuudensuojan ydinalueen koskemattomuudesta ja rajoitusten suhteellisuudesta tarvitaan mm. 23 §:n mukaisista uusista rajoituksista, 55 c §:n 2 momentin mukaisista estämisen edellytyksistä, 55 d §:n mukaisesta perusteettoman poistovaatimuksen kiellosta ja 55 i §:n mukaisista tekijänoikeusriitalautakunnan ratkaisuperusteista.

10.2. Sananvapautta koskevien tekijänoikeuden rajoitusten vahvistaminen (uusi TekL 23 §)

Ehdotetussa uudessa 23 §:ssä säädettäisiin oikeudesta käyttää teosta toisessa teoksessa, eli tarkemmin sanottuna mahdollisuudesta käyttää teosta karikatyyrissä, parodiassa ja pastississa sekä teoksen satunnaisesti sisällyttämisestä toiseen teokseen. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

LYHDYN KANTA: Vastustamme

Tarkemmat perustelut:

Direktiivin 17 artiklan 7 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että käyttäjät voivat kussakin jäsenvaltioissa käyttää kaikkia seuraavia voimassa olevia poikkeuksia tai rajoituksia ladatessaan

sisällönjakopalveluihin käyttäjälähtöistä sisältöä ja saattaessaan sitä saataviin näissä palveluissa: a) lainaukset, arvostelu, selostus; b) käyttö karikatyyrissä, parodiassa tai pastississa.

Direktiivin voimaan saattaminen edellyttäne, että myös tekijänoikeuslakia täydennetään parodiaa, karikatyyriä ja pastissia koskevalla rajoituksella. Koska tällaisia ilmauksia on vakiintuneesti pidetty sallittuina, mikäli ne ovat itsenäisiä teoksia, pykälän 1 momentti tulee rajata direktiivin mukaisesti vain verkkosisällönjakopalveluissa tapahtuvaan hyödyntämiseen. Näin on toimittu Tanskassa (52 c §:n 10 mom: ”Brugere af onlineindholdsdelingstjenester må uploade og stille brugergenereret indhold, der indeholder værker og frembringelser beskyttet efter §§ 65–71, til rådighed på onlineindholdsdelingstjenesterne, når dette sker med henblik på karikatur, parodi eller pastiche.”

Direktiivi ei edellytä ehdotetun 2 momentin säätämistä eikä siihen muutenkaan ole tarvetta eikä perusteita. Avoimesti muotoiltu säännös teoksen satunnaisesta sisällyttämisestä toiseen teokseen on etenkin verkkoympäristössä soveltamisalaltaan ja vaikutuksiltaan erittäin laaja-alainen ja arvaamaton. Viittaamme myös kohdassa 10.1. esittämiimme näkökohtiin kolmen kohdan testin soveltamisesta rajoituksen hyväksyttävyyden välttämättömänä edellytyksenä.

Johtopäätös:

Osana 6 a luvun uutta valmistelua 23 §:n 1 momentti on rajattava koskemaan vain verkkosisällönjakopalveluita ja 2 momentti on poistettava.

10.3. Pykäläkohtaiset huomiot uudesta 6a luvusta

a. TekL 55 a §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuusta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

LYHDYN KANTA: Vastustamme

Tarkemmat perustelut:

Yleisnäkemys

Säännöksen lähtökohta, rakenne ja toiminnallinen logiikka on virheellinen suhteessa direktiivin 17 artiklan 1 ja 4 kohtiin. Perustelemme seuraavassa näkemystämme yksityiskohtaisesti.

Verkkosisällönjakopalvelun määritelmä puuttuu

Ehdotettuun 6 a lukuun, tai muuallekaan lakiin, ei ole otettu verkkosisällönjakopalvelun määritelmää, kuten esimerkiksi Tanskassa on tehty (Lov om ophavsret 52 c §:n 1 mom.) ja Ruotsissa esitetty (Ds 2021:30, ehdotettu 52 i §). Määritelmä olisi tarpeellinen mm. siitä syystä, että palveluntarjoajan vastuut ja velvoitteet on sekä teknisesti että havainnollisesti järkevää kohdistaa subjektiin, joka on nimellisesti määritelty laissa.

Tekijänoikeudellinen vastuuasetelma on virheellinen

Direktiivin 17 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoaja suorittaa tässä direktiivissä tarkoitetun yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen, kun se antaa yleisölle pääsyn

käyttäjiensä palveluun lataamiin tekijänoikeudella suojattuihin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon.

Verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajan on sen vuoksi saatava lupa direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilta oikeudenhaltijoilta, esimerkiksi tekemällä lisensointisopimus, jotta se voi välittää teokset tai muun suojatun aineiston yleisölle tai saattaa ne yleisön saataviin.”

Direktiivin 17 artiklan 1 kohdan antama oikeusohje on täysin yksiselitteinen: verkkosisältöpalvelun tarjoajan toiminta – teosten välittäminen yleisölle palvelussa – luo palveluntarjoajalle välittömän tekijänoikeudellisen vastuuaseman ja velvoitteen hankkia toimintaansa varten oikeudenhaltijoiden lupa. 17 artiklan 4 kohdassa säädetään niistä toimenpiteistä, joiden mukaisesti toimimalla palveluntarjoajalla on mahdollisuus vapautua tästä vastuusta.

Luonnoksessa todetaan (s. 104), että ”ehdotetun 55 a §:n 1 momentin mukaan verkkosisällönjakopalvelun tarjoaja olisi vastuussa 2 §:ssä tarkoitetusta teoksen kappaleen valmistamisesta ja yleisölle välittämisestä, jos palvelun tarjoaja ei ole ryhtynyt asianmukaisiin toimenpiteisiin luvan saamiseksi tekijältä tai ei ole tekijän esittämästä poistovaatimuksesta huolimatta toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä tunnistaakseen tekijänoikeutta loukkaavan aineiston ja estääkseen siihen yleisön pääsyn.”

Vastuuasetelma on virheellinen: palveluntarjoaja on aina tekijänoikeudellisessa vastuussa pelkästään harjoittamansa toiminnan perusteella. Perustelukirjauksesta sekä itse pykälästä syntyy kuva, että palveluntarjoajan tekijänoikeudellinen vastuu olisi ensin jonkinlaisessa odotustilassa ja realisoituisi vasta siinä tilanteessa, että vastuuvapauteen johtavat toimet laiminlyödään. Näin ei voi olla. Lähtökohtana on verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan ankara (ei-tuottamuksellinen) tekijänoikeudellinen vastuu, josta palveluntarjoaja voi vain vapautua toimimalla direktiivin 17 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

Palveluntarjoajan tekijänoikeudellisesta vastuusta on sisällytettävä lakiin nimenomaiset säännökset vastaavasti kuin Tanskassa (52 c §:n 2 mom.) ja Ruotsissa (52 j §).

Vastuuvapauden toteutus on virheellinen

Direktiivin 17 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos lupaa ei myönnetä, verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat ovat vastuussa tekijänoikeudella suojattujen teosten ja muun suojatun aineiston luvattomasta yleisölle välittämisestä, mukaan lukien tekijänoikeudella suojattujen teosten ja muun suojatun aineiston saattaminen yleisön saataville, paitsi jos palveluntarjoajat osoittavat, että ne ovat

- a) toteuttaneet toimia parhaansa mukaan saadakseen luvan ja
- b) toteuttaneet toimia parhaansa mukaan huolellista ammatinharjoittamista koskevien toimialan korkeatasoisten vaatimusten mukaisesti varmistaakseen, että tietyt teokset ja muu suojattu aineisto, joista oikeudenhaltijat ovat antaneet palveluntarjoajille merkitykselliset ja tarvittavat tiedot, eivät ole saatavissa; ja joka tapauksessa
- c) toimineet oikeudenhaltijoilta riittävän perustellun ilmoituksen saatuaan viipymättä ilmoituksen kohteena olevien teosten tai muun suojatun aineiston saannin estämiseksi tai niiden poistamiseksi verkkosivustoiltaan sekä toteuttaneet parhaansa mukaan b alakohdan mukaisesti toimia estääkseen niiden tulevat lataukset palveluun.”

Luonnoksen perusteluiden mukaan verkkosisällönjakopalvelun tarjoaja olisi tekijänoikeudellisessa vastuussa, jos palveluntarjoaja ei ole ryhtynyt asianmukaisiin toimenpiteisiin luvan saamiseksi

tekijältä TAI ei ole tekijän esittämästä poistovaatimuksesta huolimatta toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä tunnistaakseen tekijänoikeutta loukkaavan aineiston ja estääkseen siihen yleisön pääsyn.

Pykälän mukainen toimintamalli näyttää tekevän palveluntarjoajilta edellytettävistä toimenpiteistä vaihtoehtoisia ja rikkoo näin 17 artiklan 4 kohdan huolellisesti ja loogisesti muotoillun velvoitesarjan: 1. lupa, 2. estäminen, 3. poistaminen. Tätä korostaa se, että 55 a §:n 1 momentin 2 kohta häivyttää kokonaan direktiivin 17 artiklan 4 kohdan b alakohdan (pääsyn estäminen) ja c alakohdan (aineiston poistaminen) välisen toiminnallisen ja ajallisen erillisyyden.

Edelleen 55 a §:n 1 momentista puuttuvat direktiivin 17 artiklan 4 kohdan a ja b alakohdissa edellytetyt ”parhaansa mukaan” (best efforts) -velvoitteet ja c alakohdan mukainen ”viipymättä” -velvoite. Nämä on korvattu sisällöllisesti tyhjällä ”asianmukaiset toimenpiteet” -ilmauksella, jota määrittävät pykälän 2 ja 3 momentteihin sisällytetyt toimenpiteiden oikeasuhtaisuuden arviointia ohjaavat kriteerit.

Oikeasuhtaisuuden arvioinnin kriteerit ovat osittain perusteettomia

Oikeasuhtaisuuden arviointikriteerit perustuvat luonnoksen perustelujen mukaan direktiivin 17 artiklan 5 kohtaan. Sen mukaan ”[M]ääritettäessä, onko palveluntarjoaja noudattanut 4 kohdan mukaisia velvoitteitaan, ja suhteellisuusperiaatteen valossa on otettava huomioon muun muassa seuraavat seikat: a) palvelun tyyppi, yleisö ja koko sekä palvelun käyttäjien palveluun lataamien teosten tai muun suojatun aineiston tyyppi; ja b) soveltuvien ja vaikuttavien keinojen saatavuus ja niiden kustannukset palveluntarjoajille”.

Perustelujen mukaan (s. 105) ”[D]irektiivin mukaisesti pykälän 2 ja 3 momenttiin sisällytettävillä arviointiperusteilla tavoitellaan tasapainoa toisaalta tekijän omistusoikeuden ja toisaalta palvelun tarjoajien elinkeinovapauden välillä siten, että palvelun tarjoajien huolellisuusvelvoite säilyisi kohtuullisena. Toimenpiteitä toteutettaessa myös sisällön tuottajien oikeudet olisi huomioitava”. Lausuman johdosta voidaan esittää seuraavat huomautukset:

- Pykälän 2 ja 3 momenttien arviointiperusteet eivät ole ”direktiivin mukaiset” vaan huomattavasti 17 artiklan 5 kohdassa ilmaistuja perusteita laajemmat
- Palveluntarjoajan huolellisuusvelvoitteen säilyttäminen ”kohtuullisena” on selkeässä ristiriidassa 17 artiklan 4 kohdassa edellytetyjen palveluntarjoajan ”best efforts” -velvoitteiden kanssa
- Suhteellisuusperiaate ei ulotu 17 artiklan 1 kohdan mukaiseen palveluntarjoajan tekijänoikeudellisen vastuun perusteisiin ja seurauksiin, toisin sanoen 55 a §:n 2 momentin mukaisten arviointiperusteiden soveltaminen ei voi johtaa siihen, että joissakin olosuhteissa tekijänoikeudellista vastuuta ja velvoitetta hankkia oikeudenhaltijoiden lupa ei olisi lainkaan
- Direktiivin johdantokappaleen 66 valossa on kyseenalaista, koskeeko suhteellisuusperiaate ylipääntään luvan hankkimisen velvoitetta ja onko 55 a §:n 2 momentin säätämiseksi siten perusteita (”Arvioitaessa, onko verkkosisällönjakopalvelujen tarjoaja toteuttanut toimia parhaansa mukaan huolellista ammatinharjoittamista koskevien toimialan korkeatasoisten vaatimusten mukaisesti, olisi otettava huomioon, onko palveluntarjoaja toteuttanut kaikki toimet, jotka huolellinen toimija toteuttaisi saavuttaakseen tavoitellun tuloksen eli luvattomien teosten tai muun suojatun aineiston saatavuuden estämisen verkkosivustollaan, ottaen huomioon toimialan parhaat käytännöt sekä toteutettujen toimien vaikuttavuus kaikkien asiaan liittyvien tekijöiden ja kehityskulkujen valossa samoin kuin suhteellisuusperiaate.”)

- Perusoikeudellisen tasapainon tavoittelua, joka perustelujen mukaan edellyttää 2 ja 3 momenttien säätämistä, ei ole selostettu eikä käytettyjä punnintaperusteita avattu, mistä syystä myös suhteellisuusperiaatteen soveltamisen merkitys tässä yhteydessä ja sen tulokset jäävät pimennoon; viittaamme tältä osin myös kohdassa 10.1. esittämäämme

Johtopäätös

Pidämme ehdotettua 55 a §:ää siinä määrin teknisesti virheellisenä ja sisällöllisesti ongelmallisena, että se on välttämätöntä kirjoittaa kokonaan uudelleen osana 6 a luvun uutta valmistelua.

b. Ehdotetussa 55 b §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan tiedonantovelvoitteesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

LYHDYN KANTA: Kannatamme muutettuna

Tarkemmat perustelut:

Perustelujen mukaan (s. 109) pykälä perustuu direktiivin 17 artiklan 8 kohdan 2 alakohtaan. Kyseisen alakohdan mukaan "[J]äsenvaltioiden on säädettävä, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat antavat oikeudenhaltijoille näiden pyynnöstä riittävät tiedot 4 kohdassa tarkoitettua yhteistyötä koskevien käytäntöjensä toiminnasta ja, kun lisensiointisopimuksia tehdään palveluntarjoajien ja oikeudenhaltijoiden välillä, tiedot sopimusten kattaman sisällön käytöstä".

Direktiivin verrattain pelkistettyjen säännösten toimeenpanon on luonnoksessa tulkittu edellyttävän 55 b §:ään sisällytettyä hyvin yksityiskohtaista sääntelyä. Etenkin 1 momentin pikkutarkkojen määräysten tarpeellisuutta ja joustavuutta markkinoiden kehittyessä voi perustellusti epäillä. Prosessimaisen sääntelyn sijaan tässä yhteydessä olisi kenties järkevintä luottaa oikeudenhaltijoiden ja verkkosisällönjakopalveluiden yhteistyöhön ja tarkoituksenmukaisten käytäntöjen syntyminen sitä kautta. Direktiivi ei edellytä luvan hankkimiseen, pääsyn estämiseen tai aineiston poistamiseen liittyviä käytäntöjä koskevien tietojen julkaisemista palvelussa vaan niiden toimittamista oikeudenhaltijoille näiden pyynnöstä.

Pykälän 2 momentin määräykset ovat lähempänä direktiivin muotoilua ja konkretisoivat sitä. Annettavia tietoja ei kuitenkaan tule määritellä tyhjentävästi laissa vaan luetteloon on joustavuuden ja tulevien tietotarpeiden mahdollistamiseksi lisättävä esimerkiksi "muut teosten käyttöä koskevat tarpeelliset tiedot" -tyyppinen kirjaus. Tietojen antamisen veloitetta ei myöskään pidä rajata palveluntarjoajan hallussa oleviin tietoihin, vaan sen tulee kattaa myös mahdolliset kolmannen osapuolen, esimerkiksi alihankkijan hallussa olevat teosten käyttöä koskevat tiedot.

Johtopäätös:

Pykälän 1 momenttia on karsittava ja muokattava joustavammaksi. Pykälän 2 momenttia on täydennettävä esittämällämme tavalla. Muutokset on tehtävä osana 6 a luvun uutta valmistelua.

c. Ehdotetussa 55 c §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta estää yleisön pääsy aineistoon. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

LYHDYN KANTA: Vastustamme

Tarkemmat perustelut:

Yleisnäkemykset

Kokonaisuutena arvioiden ehdotettu 55 c §:n on teknisesti epäonnistunut, ei toimeenpane direktiivin 17 artiklan 4 kohdan b ja c alakohtien mukaista sääntelyä ja sisältää direktiiviin perustumattomia, oikeudenhaltijan asemaa merkittävästi heikentäviä aineksia. Perustelemme seuraavassa näkemystämme yksityiskohtaisesti.

Virheellinen perusratkaisu johtaa direktiivin virheelliseen toimeenpanoon

Pykälän perusteluissa sen tarkoitus kuvataan seuraavasti (s. 110):

”Pykälän säännöksillä pannaan täytäntöön direktiivin 17 artiklan 4 kohdan b ja c alakohdan mukainen velvoite estää pääsy sisällön tuottajan palveluun tallentamaan aineistoon ennen sen julkaisemista tai sen jälkeen sekä artiklan 7 kohdan mukainen velvoite varmistaa, että palveluiden tarjoajien ja oikeudenhaltijoiden välinen yhteistyö ei johda siihen, että estetään sellaisen palveluun ladatun aineiston saatavuus, joka ei loukkaa tekijänoikeutta tai lähioikeuksia. Lisäksi siinä otetaan huomioon 17 artiklan 8 kohdan mukainen vaatimus, jonka mukaan artiklan soveltaminen ei saa johtaa yleiseen seuranta-velvoitteeseen.”

Kuten toteamme kohdassa 10.3.a., direktiivin 17 artiklan 4 kohdan b ja c alakohdissa on kyse kahdesta erillisestä velvoitteesta. Ehdotetun 55 a §:n 1 momentin 2 kohdassa ne on sekoitettu toisiinsa tavalla, joka purkaa direktiivissä huolellisesti säännellyn asetelman. Tämä virheellinen perusratkaisu vaikuttaa oleellisesti 55 c §:n sisältöön ja tekee sen soveltamisen direktiivin 17 artiklan 4 kohdan edellyttämällä tavalla käytännössä mahdottomaksi.

Pääsyn estäminen ei edellytä poistovaatimusta

Ehdotetun 55 a §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella palveluntarjoajan tulee vastuuvapauden saamiseksi (vastakohtaispäätelmänä) toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä tekijän tai tämän puolesta toimivan esittämästä poistovaatimuksesta tunnistaakseen tekijänoikeutta loukkaavan aineiston ja estääkseen palvelussa siihen yleisön pääsyn. Direktiivin 17 artiklan 4 kohdan b alakohdan mukaan palveluntarjoajien tulee toteuttaa toimia ”parhaansa mukaan ... varmistaa, että tietyt teokset ja muu suojattu aineisto, joista oikeudenhaltijat ovat antaneet palveluntarjoajille merkitykselliset ja tarvittavat tiedot, eivät ole saatavissa”.

Pääsyn estämiseksi aineistoon tekijän ei siis tarvitse tehdä poistovaatimusta vaan toimittaa palveluntarjoajalle ”merkitykselliset ja tarvittavat tiedot”. Näin ollen myös 55 c §:n 1 momentin vaatimus siitä, että ”aineisto vastaa täysin poistettavaksi vaadittua teosta”, on terminologisesti virheellinen (koska mitään poistovaatimusta ei tarvitse tehdä pääsyn estämiseksi). Säännöksen sanamuoto viittaa tosiasiallisesti 17 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukaiseen velvoitteeseen, vaikka pykälän otsikko ilmaisee, että kyse olisi pääsyn estämisestä.

Estämisen kriteerit eivät perustu direktiiviin

Pykälän 1 momentin mukainen ”vastaa täysin teosta” -kriteeri on erittäin korkea ja helposti kierrettävissä liittämällä esimerkiksi elokuvatiedostoon epäolennaisia osia tai täydennyksiä. Kun tällaisten

välittömästi estettävien ”vastaa täysin” -tapausten kynnyks on hyvin korkealla, kaikki ”vastaa lähes” -tapaukset siirtyisivät pykälän 2 momentin ”ei kaikilta osin vastaa” -kategoriaan ja siihen sovellettavien sääntöjen mukaan käsiteltäviksi.

Tämän lisäksi on huomioitava, että myös mikä tahansa ”vastaa täysin” -ehdon täyttävä aineisto voi siirtyä 2 momentin mukaiseen menettelyyn, ”jos sisällön tuottajan antaman selvityksen tai muun syyn perusteella voidaan pitää mahdollisena, että teoksen käyttö on sallittua lain tai sopimuksen nojalla”. Ylipäättään on korostettava, että mikään edellä mainituista kriteereistä ei perustu direktiiviin.

Estäminen ei edellytä tiedonantoa tekijälle eikä tekijän vakuutusta

Myös pykälän 2 momentin loppuosa ilmentää 17 artiklan 4 kohdan b ja c alakohtien velvoitteiden sekoittamista ja sen soveltaminen johtaa direktiivin kannalta täysin virheelliseen lopputulokseen. Kun palveluntarjoaja on luokitellut palveluun tallennetun aineiston ”ei kaikilta osin vastaa” -kategoriaan tai ”vastaa täysin” -kategoriaan, jonka käyttö on mahdollisesti sallittua lain tai sopimuksen nojalla, sen on ”välittömästi annettava teoksen poistamista vaatineelle tieto edellä tarkoitettun aineiston vastaavuudesta sekä sisällön tuottajan esittämistä perusteluista tai muista syistä, joiden perusteella teoksen käyttö voi olla sallittua lain tai sopimuksen nojalla”. Tällainen toimintavaihe ei vastaa 17 artiklan 4 kohdan b alakohdan mukaista velvoitetta, jonka mukaan palveluntarjoajan on estettävä pääsy sellaiseen aineistoon, josta se on saanut oikeudenhaltijalta ”merkitykselliset ja tarvittavat tiedot”.

Palveluntarjoajan on toimittava ennakkollisesti pelkästään oikeudenhaltijan antamien tietojen perusteella ja estettävä pääsy aineistoon ilman, että estettävästä aineistosta pitäisi antaa vielä erikseen tietoja oikeudenhaltijalle. Myöskään 2 momentin viimeinen virke, jonka mukaan oikeudenhaltijan pitäisi tiedon aineistosta saatuaan antaa vakuutus aineiston loukkaavuudesta ennen kuin estäminen olisi mahdollista, ei perustu direktiiviin.

Pykälän 2 momentin edellyttämä selvittelyvaihe ennen pääsyn estämistä merkitsee, että aineisto – myös ”vastaa täysin” -ehdon täyttävä aineisto, jonka käyttö on mahdollisesti sallittua lain tai sopimuksen nojalla – on koko prosessin ajan yleisön saatavissa palvelussa. Tällainen lopputulos on tekijän kannalta täysin kohtuuton ja vastoin direktiivin keskeisintä päämäärää, tekijöiden heikon aseman korjaamista suhteessa verkkosisällönjakopalveluihin ja niiden harjoittamaan toimintaan.

Poistamisvelvoite ei toteudu direktiivin mukaisesti, ei myöskään stay down -velvoite

Pykälä ei myöskään onnistu toteuttamaan oikein 17 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukaista palveluntarjoajan poistamisvelvoitetta. Kyseisen alakohdan mukaan palveluntarjoajan tulee toimia ”oikeudenhaltijoilta riittävän perustellun ilmoituksen saatuaan viipymättä ilmoituksen kohteena olevien teosten tai muun suojatun aineiston saannin estämiseksi tai niiden poistamiseksi verkkosivustoiltaan”. On tärkeää huomata, että oikeudenhaltijan ilmoitukseen perustuva aineiston poistaminen on b alakohdan mukaisen estämisen jälkeen tapahtuva toimenpide. Jos estämisestä huolimatta tekijän oikeuksia loukkaavaa aineistoa on päätyntä palveluun, se on poistettava viipymättä, kun oikeudenhaltija on asiasta ilmoittanut. Tässäkin tapauksessa mitään tiedonantoa oikeudenhaltijalle ennen poistamista ei tarvita, vaan palveluntarjoajan on toimittava oikeudenhaltijan ”perustellun ilmoituksen saatuaan”.

Erikseen on vielä huomattava, ettei myöskään 17 artiklan 4 kohdan c alakohdan loppuosa, jonka mukaan poistettuaan oikeudenhaltijan ilmoittamat aineistot palveluntarjoajan on toteutettava ”parhaansa mukaan b alakohdan mukaisesti toimia estääkseen niiden tulevat lataukset palveluun”, näytä toteutuvan pykälän kautta. Kyse on ns. stay down -veloitteesta, joka on vahvistettu direktiivin johdantokappaleessa 66: ”Tällaisten verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien olisi myös oltava vastuussa, jos ne eivät osoita toteuttaneensa toimia parhaansa mukaan tiettyjen luvattomien teosten tulevien palveluun latausten estämiseksi oikeudenhaltijoiden tästä antamien merkityksellisten ja tarvittavien tietojen perusteella.”

Johtopäätös

Pidämme ehdotettua 55 c §:ää teknisesti täysin virheellisenä ja sisällöllisesti erittäin ongelmallisena. Pykälä on välttämätöntä kirjoittaa kokonaan uudelleen osana 6 a luvun uutta valmistelua.

d. Ehdotetussa 55 d §:ssä säädettäisiin kiellosta esittää perusteettomia poistovaatimuksia. Mikä on kannanne ehdotettuun ratkaisuun?

LYHDYN KANTA: Vastustamme

Tarkemmat perustelut:

Pykälä ei perustu direktiiviin eikä sen säätämiseksi ole perusteita. Myös tässä ilmenee 55 a §:n 1 momentin 2 kohdan pääsyn estämistä ja aineiston poistamista koskevan virheellisen perusratkaisun vaikutus. Estäminen on toteutettava oikeudenhaltijan toimittamien ”merkityksellisten ja tarvittavien” tietojen perusteella, mihin ei liity oikeudenhaltijan perusteluvollisuutta. Oikeudenhaltija vastaa antamiensa tietojen oikeellisuudesta – muuten pääsyn estäminen ei olisi mahdollista. Aineiston poistaminen puolestaan edellyttää oikeudenhaltijan tekemää ”riittävän perusteltua ilmoitusta”. Tässä yhteydessä palveluntarjoaja voi tarvittaessa vaatia lisäperustelua, mikäli oikeudenhaltijan tekemää ilmoitusta ei jostain syystä katsota riittäväksi. Tällainen dialogi kuuluu verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien yhteistyössä oikeudenhaltijoiden kanssa toteuttamiin toimiin.

On myös huomattava, että estämisessä on kyse massamenettelystä, jossa ei voida sitovasti ratkaista esimerkiksi oikeuksien omistajuuteen liittyviä kysymyksiä. Mm. tällaisia tilanteita silmällä pitäen direktiivin 17 artiklan 9 kohdassa edellytetään, että ”verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat ottavat käyttöön vaikuttavan ja nopean valitus- ja oikeussuojamekanismin, joka on niiden palvelujen käyttäjien saatavilla silloin, kun on kyse riidoista, jotka koskevat heidän palveluun lataamiensa teosten tai muun suojatun aineiston saannin estämistä tai niiden poistamista”.

Lisäksi on todettava, että yhdistettynä 55 k §:n mukaiseen oikeudenhaltijan hyvitys- ja vahingonkorvausvastuuseen 55 d §:n mukaisen kiellon vastaisesta vaatimuksesta ehdotettu sääntelyratkaisu on ylimitoitettu ja oikeudenhaltijoille kohtuuton. Se on omiaan johtamaan tekijöiden tosiasiallisten toimintamahdollisuuksien kaventumiseen, mikäli tekijöiden on pääsyn estämistä koskevassa harkinnassaan huomioitava 55 k §:stä johtuva täysin ennakoimaton taloudellinen vastuu.

Johtopäätös

Pykälä on poistettava tarpeettomana ja perusteettomana.

e. Ehdotetussa 55 e §:ssä säädettäisiin sisällön tuottajalle annettavasta ilmoituksesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

LYHDYN KANTA: Vastustamme

Tarkemmat perustelut:

Ehdotettu 55 e § koskee tilannetta, jossa ”verkkosisällönjakopalvelun tarjoaja 55 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti estää yleisön pääsyn sisällön tuottajan palveluun tallentamaan aineistoon”. Pykälän ymmärtämistä ja soveltamista haittaavat virheelliset perusratkaisut 55 a §:n 1 momentin 2 kohdassa (17 artiklan 4 kohdan b ja c alakohdat on sekoitettu), ja 55 c §:n 2 momentissa (tiedonanto tekijälle ja tekijän vakuutus estämisen edellytyksenä).

Pääsyn estäminen ja aineiston poistaminen ovat direktiivin 17 artiklan 4 kohdan b ja c alakohdissa säänneltyjä erillisiä ja vaiheittaisia toimenpiteitä. Pääsyn estämisen edellytys on, että tekijä on antanut palveluntarjoajalle ”merkitykselliset ja tarvittavat tiedot”. Perusteluja ei tässä vaiheessa tarvita. Mikäli tekijä tämän jälkeen vaatii erikseen aineiston poistamista, hänen on toimitettava palveluntarjoajalle ”riittävän perusteltu ilmoitus”.

Ehdotettu 55 e § rakentuu oletukselle, että edellä mainitut – direktiivin perustumattomat – 55 c §:n 2 momentin mukaiset esitoimet on suoritettu. Siten pykälän 2 ja 4 kohtien vaatimus tekijän tai hänen puolestaan toimivan velvoitteesta esittää perustelut pääsyn estämiselle on perusteeton, koska estäminen edellyttää ainoastaan ”merkityksellisiä ja tarvittavia tietoja”, eikä se edellytä 55 c §:n 2 momentin mukaista tiedonantoa tekijälle ja hänen vakuutustaan. Vain pykälän 3 kohdassa viitataan aineiston poistamiseen merkityksessä, joka on yhdistettävissä 17 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukaiseen toimintaan.

Pykälän perusteluiden mukaan se perustuu direktiivin 17 artiklan 9 kohtaan. Kyseisessä kohdassa säädetään kolmesta asiasta:

1. verkkosisällönjakopalveluiden on otettava käyttöön vaikuttava ja nopea valitus- ja oikeussuojamekanismi,
2. tämän mekanismin mukaisesti tehdyt valitukset on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä, ja estämistä tai poistamista koskevien päätösten on oltava ihmisen tekemän arvioinnin kohteena, ja
3. riitojen ratkaisemiseksi tulee olla saatavilla myös tuomioistuinten ulkopuolisia oikeussuojamekanismeja.

Sisältönsä perusteella tarkasteltuna pykälän yhteys 17 artiklan 9 kohtaan näyttää kuitenkin tyypistävän pykälän 5 kohdan viittaukseksi 17 artiklan 9 kohdan 1 alakohdassa tarkoitettuun valitus- ja oikeussuojamekanismiin sekä mahdollisesti 4 alakohdan mukaiseen palveluntarjoajan veloitteeseen ilmoittaa käyttäjille heidän mahdollisuudestaan käyttää teoksia ja muuta aineistoa tekijänoikeuden poikkeusten ja rajoitusten nojalla.

Yleisesti voidaan todeta, että ehdotetun 55 e §:n kaltaiset erityislaatuiset kansalliset ratkaisut haittaavat direktiivin johdantokappaleessa 71 julkilausuttua tavoitetta verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien ja oikeudenhaltijoiden välisen yhteistyövelvoitteen yhdenmukaisesta soveltamisesta.

Johtopäätös

Osana 6 a luvun uutta valmistelua 55 e § on kirjoitettava uudelleen siten, että sen sisältö vastaa 17 artiklan 4 ja 9 kohtia, ja pykälästä on karsittava direktiiviin perustumattomat ainekset.

f. Ehdotetussa 55 f §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta tarjota keinoja erimielisyyksien selvittelyyn palvelussa. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

LYHDYN KANTA: Vastustamme

Tarkemmat perustelut:

Ehdotetun 55 f §:n perustelujen mukaan ”[P]ykälässä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta tarjota sisällön tuottajalle ja tekijälle tai hänen puolestaan toimivalle oikea-ai-
kaiset keinot käsitellä erimielisyyksiä koskien yleisön pääsyn estämistä sisällön tuottajan palveluun tallentamaan aineistoon”.

Luonnoksen yleisperusteluissa todetaan (s. 39) ehdotetun 55 f §:n lähtökohdaksi, että ”verkkosisäl-
lönjakopalvelun tarjoajaa ei veloiteta ratkaisemaan tekijöiden ja sisällön tuottajien välisiä riitoja”.
Tämä perusratkaisu on virheellinen. Direktiivin 17 artiklan 9 kohdan 1 alakohdan mukaan ”[J]äsenval-
tioiden on säädettävä, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat ottavat käyttöön vaikuttavan ja no-
pean valitus- ja oikeussuojamekanismin, joka on niiden palvelujen käyttäjien saatavilla silloin, kun on
kyse riidoista, jotka koskevat heidän palveluun lataamiensa teosten tai muun suojatun aineiston
saannin estämistä tai niiden poistamista”. Oikeusohje on selkeä: palvelutarjoajien on otettava käyt-
töön valitus- ja oikeussuojamekanismi, jonka avulla ne tekevät päätökset riitatilanteissa. Ehdotetun
55 f §:n mukaan tämä velvoite ja riitojen ratkaisu kuitenkin siirretään sisällön tuottajan ja tekijän vä-
liseksi prosessiksi. Tämä ei ole direktiivin mukainen menettely: palvelutarjoajan velvollisuus ei koske
keinojen tarjoamista erimielisyyksien selvittelyyn palvelussa, kuten pykälä on otsikoitu, vaan palve-
lutarjoajan velvollisuus on itse ratkaista tällaiset erimielisyydet.

Ruotsin lakiehdotuksessa valitus- ja oikeussuojamekanismin järjestämisen ja siihen liittyvän päätök-
senteon vastuun kuulumisen palvelutarjoajalle on todettu yksiselitteisesti (Ds 2021:30, s. 169): ”En
tjänsteleverantör ska ha rutiner för att kunna hantera klagomål från användare av tjänsten när till-
gången till innehåll som de laddat upp har hindrats.”

Lisäksi luonnoksen yleisperusteluissa esitetään virheellinen tulkinta direktiivin 17 artiklan 9 kohdassa
mainitusta ihmisen tekemästä arvioinnista (s. 25): ”Direktiivissä ei tosin määritellä, kenen tulisi suo-
rittaa ihmisen tekemä arvio ja liittykö tämä ainoastaan valitusten käsittelyyn vai jo pääsyn estämistä
koskevaan vaiheeseen.” Mainitun 9 kohdan 2 alakohdassa viitataan yksiselitteisesti ”ensimmäisessä
alakohdassa säädetyn mekanismin mukaisesti” tehtyihin valituksiin, toisin sanoen siihen valitus- ja
oikeussuojamekanismiin, joka verkkosisällönjakopalveluiden on otettava käyttöön. Tämä on todettu
myös johdantokappaleessa 70.

Johtopäätös

Osana 6 a luvun uutta valmistelua 55 f § on kirjoitettava uudelleen siten, että sen sisältö vastaa 17
artiklan 9 kohtaa, ja pykälästä on karsittava direktiiviin perustumattomat ainekset.

**g. Ehdotetussa 55 g §:ssä säädettäisiin palauttamispyyntöstä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkai-
suun?**

LYHDYN KANTA:

Emme osaa sanoa

Tarkemmat perustelut:

Ehdotettu 55 g § perustunee direktiivin 17 artiklan 9 kohdan 2 alakohdan määräykseen, jonka mukaan riitojen ratkaisemiseksi tulee olla saatavilla myös tuomioistuinten ulkopuolisia oikeussuojamekanismeja. Koska kysymys on teknisestä esitoimesta, joka liittyy ehdotetussa 55 i §:ssä säänneltävään asian käsittelyyn tekijänoikeusriitalautakunnassa, emme pidä tarpeellisena kommentoida 55 g §:n sisältöä tässä vaiheessa tarkemmin.

Johtopäätös

Pykälän tarpeellisuus jää riippumaan siitä, miten direktiivin 17 artiklan 9 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettu tuomioistuinten ulkopuolinen riidanratkaisumenettely Suomessa järjestetään.

h. Ehdotetussa 55 h §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnasta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

LYHDYN KANTA: Vastustamme

Tarkemmat perustelut:

Luonnoksen yleisperustelujen (s. 39) mukaan ”tekijänoikeusriitalautakunta olisi uusi, sisällön tuottajan oikeusturvan takaamiseksi perustettava vaihtoehtoinen riidanratkaisuelin, joka voisi ratkaista sisällön tuottajien ja oikeudenhaltijoiden tai verkkosisällönjakopalvelun tarjoajien välisiä riitoja”. Asian valmistelussa on selvitetty eri vaihtoehtoja riidanratkaisun järjestämiseksi (s. 62–64). Tässä yhteydessä on arvioitu myös tekijänoikeusneuvoston soveltuvuutta tähän tehtävään.

Pidämme erillisen tekijänoikeusriitalautakunnan perustamista ylimitoitettuna ratkaisuna erityisesti huomioon ottaen luonnoksen yleisperusteluissa (s. 51) arvioitujen vuosikustannusten (170.000 euroa) ja juttumäärien (mahdollisesti vain joitakin kymmeniä) suhde. Oletettavaa on – myös direktiivin 17 artiklan 9 kohdan valossa – että ratkaistavat riitakysymykset koskisivat etupäässä tekijänoikeuden rajoitusten soveltamista verkkosisällönjakopalveluissa. Tekijänoikeusneuvostolla on tekijänoikeuden rajoituksia koskeva vuosikymmenien kokemus ja osaaminen. Neuvosto huolehtii lausuntojensa kautta oikeuskäytännön yhtenäisyydestä ja jatkuvuudesta myös tekijänoikeuden rajoitusten alalla. Mikäli rajoitusten soveltamista verkkosisällönjakopalveluissa arvioi joku muu toimielin, vaarana on rajoitusten soveltamista koskevan oikeuskäytännön haitallinen eriytyminen.

On huomattava, että direktiivin 17 artiklan 9 kohta ei edellytä, että asiat olisi käsiteltävä tuomioistuinten ulkopuolisissa oikeussuojamekanismeissa ”ilman aiheutonta viivytystä”. Tämä vaatimus koskee verkkosisällönjakopalvelun käyttöönottamaa valitus- ja oikeussuojamekanismeja. Päätöksentekoa ei toki tule riidanratkaisumenettelyssäkään tarpeettomasti viivyttää. Tästä syystä tekijänoikeusneuvostoon voitaisiin esimerkiksi perustaa erillinen jaosto, joka voisi käsitellä verkkosisällönjakopalveluihin liittyvät valitukset normaalikäsitteilyä nopeammassa aikataulussa. Jaoston kokoonpanossa voitaisiin myös huomioida riidanratkaisun edellyttämä edustuksellisuus.

Riidanratkaisun antaminen tekijänoikeusneuvoston tehtäväksi olisi luonnoksessa esitettyä tekijänoikeusriitalautakuntaa kustannustehokkaampi ratkaisu ja varmistaisi tarvittavan asiantuntemuksen ratkaisutoiminnassa, joka todennäköisesti valtaosin koskisi tekijänoikeuden rajoitusten soveltamiskysymyksiin. Mikäli asiaan liittyisi esimerkiksi sopimuskysymyksiä, asianosaisten käytettävissä olisi tuomioistuintie, samoin kuin tälläkin hetkellä tekijänoikeusneuvostossa käsiteltyjen asioiden osalta.

Johtopäätös

Riidanratkaisu on annettava tekijänoikeusneuvoston tehtäväksi. Tätä koskevat säännökset on laadittava osana 6 a luvun uutta valmistelua.

i. Ehdotetussa 55 i §:ssä säädettäisiin asian käsittelystä tekijänoikeusriitalautakunnassa. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

LYHDYN KANTA: Vastustamme

Tarkemmat perustelut:

Kohdassa 10.3.h. esitämme, että riidanratkaisu tulee antaa tekijänoikeusneuvoston tehtäväksi. Tästä syystä emme kommentoi tarkemmin ehdotettuja menettelytapoja tekijänoikeusriitalautakunnassa.

Kiinnitämme kuitenkin huomiota ehdotetun 55 i §:n 3 momentin perusteluihin (s. 114): ”Jos lautakunta saamansa tiedon ja näytön perusteella katsoo, että kiistattomia perusteita pääsyn estämiselle ei ole, sen tulee julkaista tätä ilmentävä ratkaisu ja suositus aineiston palauttamisesta.”

Edellytys ”kiistattomien perusteiden” esittämisestä ja niiden puuttumisen seuraus – suositus aineiston palauttamisesta palveluun – muodostaa erittäin korkean kynnyksen asian ratkaisemiselle tekijän tai palveluntarjoajan hyväksi. Tällainen ratkaisusääntö painottaa riidanratkaisua voimakkaasti sisällön tuottajan eduksi. Se ei perustu direktiiviin eikä muutenkaan ole tasapuolisen ja puolueettoman prosessin vaatimusten mukainen.

Pidämme myös erikoisena ja perusteettomana 3 momenttiin sisältyvää säännöstä, jonka mukaan lautakunnan antamaan ratkaisuun voi sisältyä suositus sisällön tuottajalle maksettavasta hyvityksestä tai vahingonkorvauksesta. Sen lisäksi, että tällaisen hyvityksen tai vahingonkorvauksen peruste on itsessään kyseenalainen, mitä käsittelemme tarkemmin vastauksessamme kohtaan 10.3.k., katsomme että riidanratkaisuelimelle ei tule antaa tällaista toimeksiantoa ja toimivaltaa. Mahdolliset korvauskysymykset on ratkaistava erikseen asianmukaisessa tuomioistuinmenettelyssä.

Johtopäätös

Pykälä on poistettava.

j. Ehdotetussa 55 j §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnan ratkaisujen julkisuudesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

LYHDYN KANTA: Emme osaa sanoa

Tarkemmat perustelut:

Koska kysymys on teknisestä jälkitoimesta, joka liittyy ehdotetussa 55 i §:ssä säänneltävään asian käsittelyyn tekijänoikeusriitalautakunnassa, emme pidä tarpeellisena kommentoida 55 j §:n sisältöä tässä vaiheessa tarkemmin.

Johtopäätös

Pykälän tarpeellisuus jää riippumaan siitä, miten direktiivin 17 artiklan 9 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettu tuomioistuinten ulkopuolinen riidanratkaisumenettely Suomessa järjestetään.

k. Ehdotetussa 55 k §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

LYHDYN KANTA: Vastustamme

Tarkemmat perustelut:

Ehdotetun 55 k §:n perustelujen (s. 115) mukaan "[S]äännöksen tavoitteena on varmistaa DSM-direktiivin 17 artiklan 7 kohdan mukaisesti, että tekijöiden ja verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan välinen yhteistyö ei johda siihen, että estetään pääsy tekijänoikeutta loukkaamattomaan aineistoon, mukaan lukien tilanteet, joissa teoksen käyttö on sallittua tekijänoikeuden rajoituksen nojalla".

Direktiivi ei kuitenkaan edellytä ehdotetun kaltaista säännöstä. Pykälä ja sen perustelut jättävät epäselväksi, mitä oikeastaan on tarkoitus hyvittää. Tekijänoikeuslain 57 §:n 1 momentin mukainen hyvitys tekijälle perustuu teoksen käyttämiseen, samoin 2 momentin mukainen vahingonkorvaus muusta menetyksestä, kun teoksen käyttö on ollut tahallista tai tuottamuksellista. Sisällön tuottajan hyvittämiselle pykälän perusteluissa esitetyt perusteet viittaavat lähinnä hänelle tahallisesti aiheutettuun varallisuusvahinkoon.

Suhteellisuusperiaatteen – valittujen keinojen tai toimenpiteiden tulee olla oikeassa suhteessa niillä tavoiteltuihin päämääriin nähden – valossa pykälässä valittu keino on ylimitoitettu suhteessa suojeltavaan oikeushyvään ja suojan tarpeen todennäköisyyteen, jota perusteluissa luonnehditaan seuraavasti: "Ei ole näin täysin poissuljettua, etteikö 55 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisia sisällöntunnistamisjärjestelmiä voitaisi käyttää sisällön tuottajan vahingoittamistarkoituksessa."

Uhka joutumisesta hyvitys- tai vahingonkorvausvelvolliseksi tilanteessa, jossa tekijän väitetään toimineen ehdotetun 55 d §:n mukaisen kiellon vastaisesti, on omiaan johtamaan tekijän käytettävissä olevien tosiasiallisten toimintamahdollisuuksien kaventumiseen. Ehdotetun 55 k §:n sisällössä ja perusteluissa on piirteitä, jotka viittaavat ennakoestävän pelotevaikutuksen aikaansaamiseen luomalla epämääräinen rangaistusluontoinen vahingonkorvausinstituutio. Tämä ei ole direktiivin tarkoituksen mukaista eikä muutoinkaan perusteltua tai kohtuullista.

Direktiivin 17 artiklan 7 kohta toteutuu artiklan 9 kohdassa säädettyjen valitus- ja oikeussuojamekanismien ja viime kädessä ulkopuolisen riidanratkaisu- tai tuomioistuinmenettelyn kautta. Lisäksi 7 kohdan 2 alakohdassa edellytetään siinä mainittujen tekijänoikeuden rajoitusten varmistamista jäsenvaltioissa. Direktiivissä säädetyt velvoitteet ylittäviä keinoja varmistaa 17 artiklan 7 kohdan toteutuminen ei tarvita eikä ole perusteltua kansallisesti säätää.

Katsomme, että sisällön tuottajille mahdollisesti aiheutuviin vahinkoihin liittyvät kysymykset ovat ratkaistavissa yleisten vahingonkorvausoikeudellisten sääntöjen ja periaatteiden avulla ilman raskasta ja vaikutuksiltaan arvaamatonta erityissääntelyä.

Johtopäätös

Pykälä on poistettava.

I. Ehdotetussa 55 l §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

LYHDYN KANTA: Kannatamme muutettuna

Tarkemmat perustelut:

Kysymyksessä viitataan virheellisesti hyvitykseen ja vahingonkorvaukseen, vaikka ehdotetussa 55 l §:ssä säädettäisiin kanneoikeudesta eräissä tapauksissa. Vastauksemme kohdistuu siten pykälän oikeaan sisältöön.

Direktiivin 17 artiklan 9 kohdan mukaan käyttäjillä tulee olla oikeus käyttää tehokkaita oikeussuojakeinoja ja heidän tulee erityisesti voida kääntyä tuomioistuimen puoleen tekijänoikeuden poikkeusten tai rajoitusten käyttämisen osalta. Ehdotetun 55 l §:n 1 momentti näyttää järjestävän tähän liittyvää kanneoikeutta ja lienee siten tarpeellinen.

Pykälän 2 momentin tarpeellisuus riippuu siitä, säädetäänkö lakiin ehdotettu 55 d §. Olemme kohdassa 10.3.d esittäneet kantanamme, että kyseinen pykälä on poistettava tarpeettomana ja perusteettomana. On syytä huomata, että 55 l §:n 2 momentin avulla verkkosisällönjakopalvelu voisi teki-jää vastaan nostamansa kanteen kautta tosiasiallisesti vapautua direktiivin sille asettamista velvoitteista estää teosten palveluun pääsy merkityksellisten ja tarvittavien tietojen perusteella. Tämä ei voi olla direktiivin tarkoituksen mukainen lopputulos.

Pykälän 3 momentti on tarpeellinen ja kannatamme sen säätämistä.

Johtopäätös

Pykälän 2 momentti on poistettava, mikäli ehdotettu 55 d § poistetaan luonnoksesta. Tällainen muutos voidaan tehdä osana 6 a luvun uutta valmistelua.

m. Ehdotetussa 55 m §:ssä säädettäisiin riitojen käsittelyä koskevista sopimusehdoista. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

LYHDYN KANTA: Suhtaudumme neutraalisti

12.2. Ehdotusten vaikutukset asiaryhmittäin

d. Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuuta koskevan sääntelyn vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Kuvailussa on merkittäviä virheitä ja puutteita. Viittaamme vastauksiimme kohdissa 10.1., 10.2. ja 10.3.

13. Kysymyksiä perusoikeusarvioinnista

HE-luonnoksen 12 luvussa esitystä arvioidaan perusoikeuksien toteutumisen ja lainsäätämisen kannalta. Onko analyysissä puutteita, esimerkiksi puuttuuko sellaista perustuslakivaliokunnan tai EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä, joka olisi asian arvioimisessa tarpeen ottaa huomioon? Jos puuttuu, mitä tulisi lisätä?

Analyysissä on merkittäviä verkkosisällönjakopalveluita koskevaan sääntelyyn liittyviä puutteita. Viittaamme vastaukseemme kohdassa 10.1.